

פתיחה למדריך

מראשית התרבות האנושית, כשבני אדם החלו לעבד את האדמה ולהשפיע על כמות ואיכות המזון שממנו יחיו, חגיגות הפריין של המחזור השנתי וטקסי גשם למחזור החדש הפכו לאירועים מרכזיים בתרבויות רבות.

בסוכות, חג הפריין והגשם העברי-יהודי, נקודה מרכזית בחגיגות אלו היא הכרת התודה למקור החיים ובקשת המשך הברכה ממנו מחד גיסא, ומאידך גיסא דיוק מעמדו של האדם ביחס אל אותו מקור. בלימוד נבחן כיצד שמחה של הכרת הטוב עלולה להתגלגל לחויית גאווה מרוקנת וכיצד זיכרון הסוכה והחויות הנדודים והארעי מסייעות לשמחה מתוך ענווה.

פסוקי הסוכות מעקורות התורה

קראו יחד את מקורות מסורת הישיבה בסוכה
מה דעתך על הסיבה לישיבה בסוכה על פי ספר ויקרא?
מה החיבור בין האסיף ובין חויות הנדודים בעדבר?

כפרה אסיף וגאווה ערוקנת/ מגילת קהלת

קראו יחד את פסוקי קהלת, מה החויה הפתוארת כאן?
מה היחס בין גאווה לשמחה ולעצבות בחויות החיים שלך?
כיצד מתחברת מגילת קהלת לחג סוכות לפי זה?

תפילת שמחת הזמניות בסוכות / אליעזר שבייד

•אליעזר שבייד מדבר על המשפעות הרוחנית של החג כתזכורת לכך שהשפע שלנו הוא זמני. מדוע לדעתך חשוב דווקא בעונה זו להיזכר בעיקרון הזמניות?
•אילו דברים בחיך נראים כהכרחיים לקיום שלך? וכיצד היית פרגיש/ה לו היית פוכרח לוותר עליהם בפשך שבוע ימים?
•אחד הדברים שקורים בעת ישיבה בסוכה הוא יציאה מחודשת החוצה, פחוץ לכתלי הבית, קרוב יותר לטבע, הרחק מהטכנולוגיה. מה יציאה זו מאפשרת לך?
•מה הסיבה שמצוות הישיבה בסוכה מחזירה אותנו לזיכרון יציאת מצרים?
•באיזה אופן המשפעות השונות של חג הסוכות באים לידי ביטוי בפעילותך בארגון השומר החדש?

סיכום

לסיום המפגש נאסוף מהמשתתפים התייחסויות למסקנות שלהם בעקבות הלימוד והדיון. נזמין סבב של ליקוטי 'עצות מעשיות' לפהות החג "ושמחת בחיך" - כיצד נגביר הכרת הטוב ותודה באופן משמח בחיינו.

שמחת הזמניות בסוכות / אליעזר שבייד

"לא יקשה עלינו להבין מדוע מצווה אדם מישראל לחזור סמלית אל מצב הביניים של ראשית התרבות דווקא בחג האסיף, המיועד לשמחה. זוהי תזכורת דווקא באותה שעה שאדם רואה לפניו ותחת ידיו את שפעת היבול. אספיו מלאים. הוא שבע ורוה, ובטוח לכאורה מפני המחסור פחד ומחרתיים. הוא כביכול מחזיק בידיו את מפתחות אושרו. הסוכה מזכירה לו דווקא אז כי אין יציבות לאדם בעולם, כי קיומו והשיגיו רופסים הם, כי אין התרבות, אף המפותחת ביותר בכליה ובאמציה, אלא דירת ארעי. כל הישג תרבותי, הוא רופס וחולף, אין לו קיום בפני הנצח. הרהור של תוגה? לאו דווקא. הסוכה היא למרות רפיסות עמדתה ושכירותה ולמרות אי הנוחות שבה סמל של שמחת חיים עזה ובוטחת. דווקא כך. דווקא מתוך הידיעה שהכל חולף ואין אדם עשוי לשמור בידיו אוצרות, שבמובן המוחלט הם אינם שלו, אדרבה, אילו השלה את עצמו באשליה הריבונות לא היה יכול לשמוח שמחת אמת בשפע שזכה לו בעמלו. הדאגה והחרדה היו מפעפעים מבעד לאשליה של היציבות. מצות סוכה באה לחנך את היושב בה שישען פנימה על הודאות המוסרית שרצונו המיטיב של בוראו יתמכנו ושיקבל את שפע הטובה, את ברכת יבול השדות כחסד, כעדות של אהבה".

פסוקי הסוכות מעקורות התורה / ספר ויקרא פרק כ"א

לט. אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: מ. ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים: מא. וחתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדורתיכם בחדש השביעי תחגו אתו: מב. בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת: מג. למען ידעו דורתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם:

אסיף וגאווה מרוקנת / מגילת קהלת פרק ב

ד הגדלתי, מעשי: בנית לי בתים, נטעתי לי כרמים. ה עשיתי לי, גנות ופרדסים; ונטעתי בהם, עץ כל-פרי. ו עשיתי לי, ברכות מים--להשקות מהם, יער צומח עצים. ז קניתי עבדים ושפחות, ובני-בית היה לי; גם מקנה בקר וצאן הרבה היה לי, מכל שהיו לפני בירושלם. ח בנסתי לי גם-כסף וזהב, וסגל מלכים והמדינות; עשיתי לי שרים ושרות, ותענגות בני האדם--שדה ושדות. ט וגדלתי והוספתי, מכל שהיה לפני בירושלם; אף חכמתי, עמדה לי. י וכל אשר שאלו עיני, לא אצלתי מהם: לא-מנעתי את-לבי מפל-שמחה, כי-לבי שמח מפל-עמלי, וזה-היה חלקי, מפל-עמלי. יא ופניתי אני, בכל-מעשי שעשו ידי, ובעמל, שעמלתי לעשות; והנה הכל הבל ורעות רוח, ואין יתרון תחת השמש.... כד אין-טוב באדם שיאכל ושתה, והראה את-נפשו טוב בעמלו; גם-זה ראיתי אני, כי מיד האלהים היא. כה כי מי יאכל ומי יחוש, חוץ ממני. כו כי לאדם שטוב לפניו, נתן חכמה ודעת ושמחה; ולחוטא נתן ענין לאסף ולכנוס, לתת לטוב לפני האלהים--גם-זה הבל, ורעות רוח.